מהדורה למורה – סר פטריק ספנס

בלדה סקוטית עממית · בלדה עממית · בלדות ורומנסות · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ב** (יין) · 2–**ב** (צחק) · 3–**ב** (בטביעה ובהמתנה לשווא) · 4–**א** (ספן) · 5–**א** (מכתב)

תרגיל 2: 1–**לא נכון** (הגבירות על החוף – מחכות ומתגעגעות) · 2–**נכון** · 3–**לא נכון** (המלך – נינוח וקל דעת) · 4–**נכון**

תרגיל 3:

1. אביר זקן שישב לימין המלך.
2. בשורה הראשונה צחק, בשנייה בכה, ושאל מי עשה לו את הרעה ושלח אותו לים בעונה מסוכנת.
3. את הירח החדש עם הירח הישן "בזרועו".

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ג** · 2–**ב** · 3–**ד** · 4–**א**

תרגיל 5: 1–**ניגוד** · 2–**סמל**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: הניגוד מראה את חוסר ההוגנות: המלך בטוח ונינוח ומחליט, והספן מסכן את חייו. הבלדה מבקרת בשקט את השליט שאינו מבין את מחיר פקודותיו.

תרגיל 7: זו דרך עקיפה ועוצמתית לתאר את הטביעה בלי לתאר אותה: כל מה שנשאר מהאדונים הגאים הם הכובעים. יש בזה גם אירוניה – הם לא רצו להרטיב את רגליהם.

תרגיל 8: תשובה פתוחה: נאמנות ואומץ מול אחריות לחיי המלחים. חשוב לנמק ולהתחשב בעולם של אותה תקופה.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: מתי נכון לומר "לא" גם למי שיש לו סמכות?

• קשרו למצבים יומיומיים ובטוחים: לחץ חברתי, בקשה לא הוגנת, ושמרו על דיון מכבד.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

סר פטריק ספנס

בלדה סקוטית עממית · בלדה עממית · בלדות ורומנסות

תזכורת קצרה: המלך יושב ושותה יין ושואל מי יוביל את ספינתו. אביר זקן ממליץ על סר פטריק ספנס, הספן הטוב ביותר. המלך שולח לו מכתב, וסר פטריק צוחק בהתחלה ואחר כך בוכה: מי עשה לו את הרעה הזאת ושלח אותו לים בעונה הכי קשה? המלחים מזהירים מפני סימני סערה, אבל הם מפליגים. הסערה מטביעה את הספינה, ומהשרים האצילים נשארים רק כובעים שצפים על המים. הנשים מחכות על החוף לשווא, וסר פטריק שוכב במצולות, ולרגליו האדונים הסקוטים.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה שתה המלך?
   ○ א. מים ○ ב. יין ○ ג. תה ○ ד. חלב
2. מה עשה סר פטריק כשקרא את השורה הראשונה?
   ○ א. בכה ○ ב. צחק ○ ג. כעס ○ ד. ברח
3. איך מסתיימת הבלדה?
   ○ א. בחתונה ○ ב. בטביעה ובהמתנה לשווא ○ ג. בניצחון ○ ד. בחזרה הביתה
4. מה היה התפקיד של סר פטריק?
   ○ א. ספן ○ ב. טבח ○ ג. מלך
5. מה שלח המלך?
   ○ א. מכתב ○ ב. מתנה ○ ג. סוס

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הגבירות על החוף – נאמן ואמיץ	נכון / לא נכון	
2	האביר הזקן – יועץ מסוכן	נכון / לא נכון	
3	המלך – יועץ מסוכן	נכון / לא נכון	
4	סר פטריק ספנס – נאמן ואמיץ	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. מי המליץ למלך על סר פטריק ספנס?

2. איך הגיב סר פטריק כשקרא את המכתב?

3. איזה סימן לסערה ראה המלח?

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	מאפייני בלדה		א	החזרה על הנשים שמחכות "זמן רב" מעצימה את העצב שבסוף.
2	ניגוד		ב	המלך והיין בחצר מול הסערה בים; האדונים המהודרים מול הכובעים הצפים.
3	סמל		ג	קפיצות בין תמונות, פערים (מי זמם?), סוף טרגי ובתים קצרים ומוזיקליים.
4	חזרות		ד	הירח החדש עם הישן בזרועו – סימן מבשר רעה; הכובעים – כל מה שנשאר מהגאווה.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: סמל שיא ניגוד

1. _____ – העמדה זה מול זה של דברים הפוכים כדי להבליט אותם
2. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה מסמל ההבדל בין המלך ששותה יין בחצר לבין סר פטריק שנשלח לים?

7 שאלת פרשנות

מה משמעות התמונה של הכובעים הצפים?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

האם סר פטריק היה צריך לסרב לפקודה? נמקו.

9 משימת כתיבה

כתבו את המכתב שהמלך שלח לסר פטריק – או את התשובה שסר פטריק היה רוצה לכתוב, אילו העז.

כרטיס יציאה

סר פטריק ספנס · שם: _____

1. כתבו שני מאפיינים של בלדה ודוגמה לכל אחד מהבלדות שקראנו.

2. איזה פער בבלדה של היום הייתם רוצים "למלא" ואיך?

3. מה ההבדל בין בלדה עממית לבלדה ספרותית?